

ARTYKUŁY – REPORTS

Bożenna Toczyłowska*

OCENA WYROBÓW BUDOWLANYCH KONTAKTUJĄCYCH SIĘ Z WODĄ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI – PROJEKTOWANE ZMIANY W ŚWIETLE NOWELIZACJI MANDATU M/136 REV.2

W poszczególnych państwach Wspólnoty Europejskiej obowiązują krajowe systemy oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Systemy te różnią się między sobą, co stanowi barierę w handlu wyrobami. Od 1999 r. prowadzone były prace nad wprowadzeniem jednolitego europejskiego systemu oceny wyrobów używanych do kontaktu z wodą do picia, tzw. European Acceptance Scheme – EAS. Zasady systemu określono w mandacie M/136. Po wielu latach prac, w 2010 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o rezygnacji z EAS i w drugiej nowelizacji mandatu M/136 rev.2 określiła nowe zasady wprowadzania wyrobów do obrotu na podstawie oznakowania CE. W artykule przedstawiono stan prac nad europejskimi normami zharmonizowanymi, które będą stanowić podstawę oceny wyrobów według jednolitych zasad, co umożliwi wprowadzanie wyrobów do obrotu w ramach systemów krajowych zgodnie z oznakowaniem CE. Omówiono warunki dostosowania krajowego systemu wprowadzania wyrobów budowlanych przeznaczonych do kontaktu z wodą do picia do nowych zasad, wynikających z M/136 rev.2.

1. Działania w kierunku stworzenia europejskiego systemu oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia

Obowiązek dokonywania oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia wynika z zaleceń zawartych w dwóch dyrektywach WE:

- w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (art. 10) [1],
- o wyrobach budowlanych (wymaganie podstawowe nr 3 dotyczące zdrowia, higieny i środowiska) [2].

---

* dr inż. – Zakład Fizyki Ciepłej, Instalacji Sanitarnych i Środowiska ITB

Wyroby budowlane stosowane w sieciach i instalacjach wodociągowych, mające bezpośredni kontakt z wodą, mogą mieć wpływ na pogorszenie jej jakości. Wobec faktu, że jakość wody do picia ma zasadniczy wpływ na zdrowie ludzi, we wszystkich krajach europejskich obowiązują krajowe systemy nadzoru sanitarnego, które zajmują się oceną wpływu na jakość wody wyrobów stosowanych do jej ujmowania, uzdatniania i dystrybucji oraz dopuszczaniem tych wyrobów do obrotu. Ważną barierę w handlu tymi wyrobami stanowią znaczące różnice występujące pomiędzy poszczególnymi krajowymi systemami oceny. W celu ułatwienia przepływu towarów, zgodnie z postanowieniami dyrektywy o wyrobach budowlanych, Komisja Europejska podjęła w 1999 r. decyzję o utworzeniu jednolitego europejskiego systemu oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, który nazwano European Acceptance Scheme – EAS.

Postanowienie Komisji Europejskiej o utworzeniu EAS oraz podstawowe zasady funkcjonowania tego systemu zawarto w Mandacie M/ 136 [3]. W mandacie tym, skierowanym do Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego CEN/CENELEC w 2001 r., Komisja Europejska zleciła opracowanie norm zharmonizowanych dla wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Przy tworzeniu EAS kierowano się następującymi podstawowymi założeniami:

- EAS zapewni wysoki poziom ochrony zdrowia, nie powodując obniżenia istniejących poziomów ochrony, określonych przez krajowe systemy dopuszczania do stosowania.
- EAS zapewni równe warunki konkurencji dla wszystkich materiałów i wyrobów, zabezpieczając ten sam poziom ochrony zdrowia ludzi.
- Na wszystkich etapach postępowania w ramach EAS będzie zachowana zasada przejrzystości.
- EAS zapewni spełnienie wymagań określonych przez dyrektywę 98/83/WE dotyczącą jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz przez dyrektywę 89/106/EWG dotyczącą wyrobów budowlanych.

Ustalono następujące zasady funkcjonowania EAS:

- Z uwagi na szczególne zagrożenie dla zdrowia, jakie stwarzać mogą wyroby budowlane kontaktujące się z wodą do picia, podlegać one będą obowiązkowi oznakowania CE.
- Wyroby budowlane kontaktujące się z wodą do picia podlegać będą dodatkowo obowiązkowi oznakowania EAS, co oznacza, że dokonano oceny zgodności z wymaganiami „przydatny do wody do picia”.
- Wprowadzanie do obrotu na podstawie oznakowania CE-EAS będzie obowiązkowe. Nie dopuszcza się krajowych odstępstw od systemu.
- Wszystkie wyroby budowlane wymienione w mandacie (także te, które już zostały wprowadzone do obrotu) będą poddane ocenie pod kątem wpływu na wodę, zgodnie z metodyką opracowaną na potrzeby EAS, uwzględniającą aktualny stan wiedzy w zakresie ochrony zdrowia.
- Właściwości użytkowe wyrobów podlegające ocenie zgodności i metody badania wpływu wyrobów na jakość wody będą przedmiotem norm zharmonizowanych opracowanych na podstawie mandatów M/131 i M/136 [3], [4].

- Wspólne europejskie kryteria dopuszczania będą miały charakter przepisów prawa i będą przedmiotem decyzji Komisji Europejskiej.

- Przy potwierdzaniu zgodności wyrobu z wymaganiami dotyczącymi własności technicznych i właściwości użytkowych, tzw. „mechanicznych”, innych niż „przydatny do wody do picia” (np. wytrzymałość na ciśnienie, odporność na korozję czy odporność na temperaturę) należy stosować system oceny zgodności 4 [5].

- Do oceny zgodności z wymaganiami „przydatny do wody do picia” należy stosować system oceny „1+” [6].

System EAS miał się różnić zasadniczo od dotychczas stosowanych w Europie i w Polsce systemów oceny i wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia, zarówno jeśli chodzi o zakres wymagań, jak i sposób sprawowania nadzoru nad wyrobami.

Najważniejsza zmiana miała dotyczyć udziału tzw. trzeciej strony, niezależnej od producenta, czyli notyfikowanej jednostki certyfikującej wyroby, do której zadań miało należeć przeprowadzenie oceny zgodności z wymaganiami „przydatny do wody do picia” na podstawie:

- wstępnego badania typu pod kątem wpływu na wodę,
- wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji,
- ciągłego nadzoru nad zakładową kontrolą produkcji,
- badań sondażowych próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, na rynku lub na placu budowy.

Badania wyrobów pod kątem ich wpływu na jakość wody miały być prowadzone wyłącznie przez notyfikowane laboratoria badawcze.

Komisja Europejska planowała, że EAS zostanie wdrożony w roku 2007. Termin ten nie został dotrzymany, gdyż po dyskusjach Komisja zajęła stanowisko, że system EAS nie może być wdrożony w pełnej formie, jak to zostało zaproponowane. Jako główne przyczyny podano:

- Brak podstawy prawnej do wprowadzenia systemu, którego głównym elementem są metody badania zharmonizowane z dyrektywą o wyrobach budowlanych, przy braku wspólnych dla wszystkich państw członkowskich kryteriów oceny.

- Brak możliwości utworzenia w strukturach Komisji Europejskiej jednostki organizacyjnej, która by zarządzała pojedynczym systemem działającym na poziomie europejskim, jak również brak źródeł finansowania działania takiego systemu.

Komisja Europejska przedstawiła swoje stanowisko wobec EAS w znowelizowanej wersji mandatu M/136 rev. 1 (kwiecień 2006) [7].

Największe znaczenie dla prac nad EAS miało postanowienie KE, zalecające aby kryteria oceny, które pierwotnie miały być wprowadzone do przepisów prawa jako decyzje Komisji, zostały wprowadzone do norm. Stanowisko Komisji spotkało się ze sprzeciwem Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego CEN, ponieważ postanowienia o charakterze przepisu prawnego nie mogą być przedmiotem uzgodnień według procedur obowiązujących przy ustanawianiu norm.

W marcu 2009 r., po wielu latach prac nad EAS, Komisja Europejska podjęła ostateczną decyzję o wycofaniu się z projektu utworzenia europejskiego systemu oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia.

Pomimo tego, że zrezygnowano z EAS, prace nad wprowadzeniem jednolitego sposobu oceny i wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia, wynikające z dyrektywy o wyrobach budowlanych, były kontynuowane. Aktualne pozostały następujące założenia:

- obowiązuje wymaganie podstawowe nr 3, do którego nawiązywał EAS,
- wymaganie podstawowe nr 3 należy uwzględnić w oznakowaniu CE wyrobów,
- dla znakowania CE zasadnicze znaczenie mają wspólne metody badania, a nie wspólny poziom wymagań, co z zasady należy do przepisów dotyczących jakości wody do picia,
- oznakowanie CE jest znakiem potwierdzającym zgodność, ale nie jest znakiem jakości,
- znak CE oznacza, że wyrób może być na rynku, ale nie oznacza, że może być stosowany,
- dopuszczalne wymagania (limity/klassy/poziomy), określające warunki stosowania, ustala każdy kraj indywidualnie,
- ustalenie poziomu wymagań należy do władzy ustawodawczej.

Nowe podejście do problemu oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą do picia skłoniło Komisję Europejską do znowelizowania Mandatu M/136 rev.1., co zostało opublikowane w Mandacie M/136 rev.2 [8].

2. Nowelizacja Mandatu M/136 rev.2

Drugą nowelizację Mandatu M/136 pt. „Mandat M/136 rev.2 skierowany do CEN/CENELEC na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych na wyroby budowlane kontaktujące się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi” Komisja Europejska opublikowała we wrześniu 2010 r. [8].

Aktualna wersja Mandatu M/136 rev.2 różni się zasadniczo od wersji poprzednich. Ostatecznie zrezygnowano z projektu utworzenia jednolitego europejskiego systemu oceny wyrobów kontaktujących się z wodą do picia (EAS), natomiast określono warunki umożliwiające wprowadzanie wyrobów do obrotu na podstawie oznakowania CE.

Mandat M/136 rev.2 zleca opracowanie dwóch grup norm zharmonizowanych, stanowiących podstawę oznakowania CE:

- norm pomocniczych, dotyczących metod badania wpływu wyrobów na wodę,
- norm wyrobów.

Nie wprowadzono zmian odnośnie do systemów oceny zgodności.

Obowiązywać będą:

- system 1+ – w odniesieniu do badania wpływu wyrobów na wodę,
- system 4 – w odniesieniu do pozostałych wymagań (tzw. własności „mechanicznych”).

Najważniejsze wprowadzone zmiany są następujące:

- rozszerzono zakres wyrobów objętych Mandatem (Aneks 2 – grupa 1. Systemy rurowe i/lub magazynowania) o urządzenia do uzdatniania wody w budynkach;
- usunięto załącznik dotyczący EAS,

- dodano załącznik 4, w którym określono stanowisko Komisji Europejskiej odnośnie do zadań CEN w związku z opracowywanymi normami, oraz wymieniono normy, zgodnie z którymi należy badać wyroby pod kątem przydatności do kontaktu z wodą do picia,
- usunięto wymaganie dotyczące substancji niebezpiecznych (jest to przedmiotem Mandatu M/366) [9].

W znowelizowanym mandacie M/136 rev.2 nie zmieniono ogólnej zasady badania wyrobów, jaka została zaproponowana w ramach EAS.

Zlecenie Komisji Europejskiej zawarte w M/136 rev.2 dla CEN dotyczy przygotowania norm zharmonizowanych, które powinny spełniać wymagania określone w dyrektywie o wyrobach budowlanych CPD [2]. Nie uwzględniono wpływu na prace normalizacyjne rozporządzenia o wyrobach budowlanych CPR, które zostało zatwierdzone już po opublikowaniu mandatu, w kwietniu 2011 r. [11].

Należy założyć, że Komisja Europejska zaleci w przyszłości dokonanie zmian w normach zharmonizowanych, związanych z wprowadzeniem w rozporządzeniu o wyrobach budowlanych CPR wymagania podstawowego 7: „Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych” oraz z rozszerzeniem wymagania podstawowego 3: „Zdrowie, higiena i środowisko naturalne” [9].

Niewątpliwym dorobkiem wieloletnich prac prowadzonych nad ujednoczeniem na obszarze Unii Europejskiej systemu oceny wyrobów kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia jest opracowanie nowatorskich metod badania wpływu na wodę materiałów i wyrobów z nich wykonanych.

W tablicy 1 zestawiono tytuły norm europejskich, których przedmiotem są metody badania wpływu różnego typu materiałów na wodę zgodnie z zaleceniami M/136 rev.2.

Tablica 1. Normy lub projekty norm europejskich dotyczących metod badania wpływu materiałów/wyrobów budowlanych na wodę
Table 1. Standards or European standards drafts concerning testing methods of material / construction products influence on water

Nr normy europejskiej EN	Tytuł w języku angielskim Tytuł w języku polskim	Data ratyfikacji lub przewidywana data przekazania do zatwierdzenia normy europejskiej Nr Polskiej Normy
Influence of organic materials on water intended for human consumption Wpływ materiałów organicznych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi		
EN 1420-1	Determination of odour and flavour assessment of water in piping systems – Part 1: Test method Określenie zapachu i posmaku wody w rurociągach – Część 1: Metoda badania	1999 PN-EN 1420-1:2003 (EN 1999)
EN 1420-1 Rev 01	Determination of odour and flavour assessment of water in piping systems – Part 1: Test method	2012-12
EN 13052-1	Determination of colour and turbidity assessment of water in piping systems – Part 1: Test method Materiały organiczne – Oznaczanie barwy i mętności wody w systemach rurowych – Część 1: Metoda badania	2001 PN-EN 13052-1:2004 (EN 2002)

Nr normy europejskiej EN	Tytuł w języku angielskim Tytuł w języku polskim	Data ratyfikacji lub przewidywana data przekazania do zatwierdzenia normy europejskiej Nr Polskiej Normy
EN 14395-1	Organoleptic assessment of water in storage systems – Test method Ocena organoleptyczna wody w systemach magazynowania – Część 1: Metoda badania	2004 PN-EN 14395-1:2008 (EN 2005)
14718	Determination of the chlorine demand – Part 1: Test method Wyznaczanie zapotrzebowania na chlor – Część 1: Metoda badania (oryg.)	2006 PN-EN 14718:2006 (EN 2006)
Influence of organic materials on water intended for human consumption – Influence due to migration Wpływ materiałów organicznych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – Wpływ spowodowany migracją		
EN 12873-1	Part 1: Test method for non-metallic and non-cementitious factory made products Część 1: Metoda badania wyrobów produkowanych fabrycznie z materiałów innych niż metalowe i cementowe	2003 PN-EN 12873-1:2005 (EN 2003)
EN 12873-1 Rev 01	Part 1: Test method for non-metallic and non-cementitious factory made products	2012
EN 12873-2	Part 2: Test method for non-metallic and non-cementitious side-applied materials Część 2: Metoda badania materiałów innych niż metalowe i cementowe stosowanych na budowie	2005 PN-EN 12873-2:2008 (EN 2005)
EN 12873-3	Part 3: Test method for ion exchange and adsorbent resins Część 3: Metoda badania żywic jonowymiennych i adsorpcyjnych	2006 PN-EN 12873-3:2008 (EN 2006)
EN 12873-4	Part 4: Test method for water treatment membranes Część 4: Metoda badania membran do uzdatniania wody	2006 PN-EN 12873-4:2008 (EN 2006)
TR	Prediction of migration from organic materials using mathematical models. Technical Report Przewidywanie migracji z materiałów organicznych metodą modelowania matematycznego. Raport techniczny	brak
Influence of organic materials on water intended for human consumption Wpływ materiałów organicznych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi		
	Enhancement of microbial growth Wpływ na namnażanie się mikroorganizmów	2013
Influence of metallic materials on water intended for human consumption Wpływ materiałów metalowych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi		
EN 15664-1	Dynamic rig test for assessment of metal release – Part 1: Design and operation Ocena wymywania metalu na stanowisku badawczym w warunkach dynamicznych – Część 1: Projektowanie i obsługa (oryg.)	2007 PN-EN 15664-1:2008 (EN 2008)

Nr normy europejskiej EN	Tytuł w języku angielskim Tytuł w języku polskim	Data ratyfikacji lub przewidywana data przekazania do zatwierdzenia normy europejskiej Nr Polskiej Normy
EN 15664-1	Amendment (revision Annex C)	2012
EN 15664-2	Dynamic rig test for assessment of metal release – Part 2: Test waters Ocena wymywania metalu na stanowisku badawczym w warunkach dynamicznych – Część 2: Wody do badań (oryg.)	2010 PN-EN 15664-2:2010 (EN 2010)
EN 16058	Dynamic rig test for assessment of nickel release from nickel/chrome or nickel plated products Ocena wymywania metali z wyrobów z powłoką chromo-niklową lub niklową w badaniach w warunkach dynamicznych	2011
EN 16056	Method to evaluate the passivity of stainless steel Metoda oceny pasywacji stali odpornej na korozję	2011
EN 16057	Method to determine the amount of lead on the surface of copper alloys. Metoda określania ilości ołowiu na powierzchni stopów miedzi	2011
Influence of cementitious products on water intended for human consumption – Test methods Wpływ wyrobów cementowych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – Metody badania		
EN 14944-1	Part 1: Influence of migration from factory made cementitious products on the organoleptic parameters Część 1: Wpływ produkowanych fabrycznie wyrobów cementowych na wskaźniki organoleptyczne (oryg.)	2006 PN-EN 14944-1:2006 (EN 2006)
EN 14944-2	Part 2: Influence of migration from site-applied cementitious products and associated non-cementitious products on the organoleptic parameters Wpływ migracji z wykonywanych na budowie wyrobów cementowych i związanych z nimi wyrobów innych niż cementowe na wskaźniki organoleptyczne	brak
EN 14944-3	Part 3: Migration of substances from factory made cementitious products Część 3: Migracja substancji z produkowanych fabrycznie wyrobów cementowych (oryg.)	2007 PN-EN 14944-3:2008 (EN 2007)
EN 14944-4	Part 3: Migration of substances from site-applied cementitious products and associated non-cementitious products Migracja substancji z wykonywanych na budowie wyrobów cementowych i związanych z nimi wyrobów innych niż cementowe	brak

Nr normy europejskiej EN	Tytuł w języku angielskim Tytuł w języku polskim	Data ratyfikacji lub przewidywana data przekazania do zatwierdzenia normy europejskiej Nr Polskiej Normy
Influence of organic materials on water intended for human consumption Wpływ materiałów organicznych na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi		
EN 15768	The GC-MS identification of water leachable organic substances from materials in contact with water intended for human consumption Oznaczanie metodą GC-MS substancji organicznych, które mogą się uwalniać do wody z materiałów będących w kontakcie z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi	2012

Stan zaawansowania prac nad normami dotyczącymi badania wpływu materiałów/wyrobów na wodę jest następujący (grudzień 2011 r.):

- grupa I – badanie wpływu materiałów organicznych na własności organoleptyczne wody: wydano wszystkie zaplanowane cztery normy, przy czym norma EN 1410 będzie zmieniona ze względu na nowelizację normy związanej dotyczącej oceny zapachu i posmaku wody;

- grupa II – badanie migracji związków organicznych z materiałów organicznych: zaplanowano i ustanowiono cztery normy, trwają prace nad raportem technicznym dotyczącym modelowania procesu migracji;

- grupa III – badanie wpływu materiałów na namnażanie mikroorganizmów: prace nad jedyną zaplanowaną normą są w fazie końcowej;

- grupa IV – badanie wpływu wyrobów metalowych na wodę: przedmiotem norm są badania materiałów metalowych (dwie normy) oraz badania wyrobów metalowych (trzy normy). Metody badania zostały opracowane specjalnie na potrzeby europejskiego systemu oceny wpływu wyrobów metalowych na wodę do picia. Badania materiałów metalowych mają być prowadzone przez producentów materiałów i wyniki badań będą podstawą utworzenia listy materiałów dopuszczonych do obrotu. Obowiązek przeprowadzenia badań wyrobów metalowych będzie spoczywał na producentach tych wyrobów. Zaplanowano łącznie opracowanie pięciu norm, z których tylko jedna nie została jeszcze ostatecznie zatwierdzona;

- grupa V – badanie wpływu na wodę wyrobów cementowych: zaplanowano cztery normy, z których dwie zostały opracowane i zatwierdzone;

- grupa VI – zaplanowano jedną normę, której przedmiotem jest badanie migracji z materiałów organicznych związków, które można oznaczyć metodą chromatografii gazowej ze spektrometrią mas (CG-MS). Oczekuje się szybkiego zakończenia prac nad normą.

Oceniając stan zaawansowania prac nad normami, których przedmiotem jest badanie wpływu wyrobów na wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi można oczekiwać, że prace te zostaną zakończone w 2012 r.

Wyroby budowlane do kontaktu z wodą do picia będą mogły być wprowadzone do obrotu na podstawie oznakowania CE wtedy, gdy normy wyrobów i normy dotyczące badania wpływu na wodę zostaną uznane przez Komisję Europejską jako normy zharmonizowane. Warunkiem koniecznym jest uzupełnienie norm wyrobów o załącznik ZA, w którym zostaną określone wymagania związane z oznakowaniem wyrobu znakiem CE.

3. Krajowy system oceny wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Postanowienia dyrektywy w sprawie jakości wody do picia dotyczące oceny wpływu wyrobów budowlanych na wodę wdrażają do prawa krajowego następujące przepisy:

- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę [10],
- rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi [11].

Metody badania wpływu wyrobów na wodę oraz kryteria dopuszczania nie są przedmiotem przepisów prawa, a wewnętrznych wytycznych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny.

Dokumentem potwierdzającym przydatność wyrobów do kontaktu z wodą do picia jest atest higieniczny wydawany przez NIZP-PZH.

Warunki wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu, zgodnie z wymaganiami dyrektywy o wyrobach budowlanych, określają:

- ustawa o wyrobach budowlanych [12],
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym [14].

Aktualnie wyroby budowlane do kontaktu z wodą do picia wprowadzane są do obrotu po oznakowaniu ich znakiem budowlanym B.

Po zakończeniu prac nad harmonizacją europejskich norm wyrobów kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia oraz wprowadzeniu obowiązku znakowania znakiem CE tych wyrobów, konieczne będzie stworzenie w kraju warunków umożliwiających polskim producentom wprowadzanie do obrotu wyrobów zgodnie ze znowelizowanymi przepisami. Konieczne będą następujące działania:

- zmiany w przepisach prawa krajowego, zarówno dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jak i dotyczących wyrobów budowlanych,
- stworzenie możliwości badania wyrobów zgodnie z normami zharmonizowanymi.

Brak bazy laboratoryjnej może sprzyjać ograniczeniu zakresu wymaganych badań przez wprowadzenie w krajowym systemie oceny wyrobów opcji NPD (właściwość nie wymaga potwierdzenia). Jednak konsumenci wody oczekują zagwarantowania możliwie wysokiego poziomu ochrony zdrowia, natomiast w interesie krajowych producentów wyrobów jest stworzenie odpowiedniej bazy laboratoryjnej, gdzie możliwe będzie przeprowadzenie wszystkich niezbędnych badań, umożliwiających wprowadzanie wyrobów do obrotu na terenie Wspólnoty Europejskiej.

W chwili obecnej nie jest możliwe przeprowadzenie w kraju między innymi badań w następującym zakresie:

- badanie wpływu na wodę wyrobów metalowych,
- badanie własności akustycznych,
- badanie urządzeń do uzdatniania wody.

Do czasu zakończenia prac nad opracowaniem norm zharmonizowanych z rozporządzeniem dotyczącym wyrobów budowlanych CPR i podjęcia przez Komisję Europejską stosownych decyzji, uprawniających producentów do wprowadzania wyrobów do obrotu na podstawie oznakowania CE, obowiązuje dotychczasowy krajowy system wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi [13].

Bibliografia

- [1] Dyrektywa Unii Europejskiej dotycząca jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr 98/83/EC z 3 listopada 1998 (OJ L 330, 5.12.1998, p.32)
- [2] Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych nr 89/106/EEC z 21 grudnia 1988 r. (OJ L 40, 11.2.1989, p. 12) wraz z poprawką zawartą w dyrektywie 93/68/EEC z 22 lipca 1993 (OJ L 220 z 30.08.1993)
- [3] Mandat M/136 skierowany do CEN/CENELEC na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych na wyroby budowlane kontaktujące się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, 2001, dostępne na <http://www.ue.itb.pl/mandaty-dla-cen-na-opracowanie-norm-zharmonizowanych/>
- [4] Mandat M/131 dla CEN/CENELEC dotyczący wykonania prac normalizacyjnych związanych z normami zharmonizowanymi dla rur, zbiorników i osprzętu nie kontaktujących się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, 1999, dostępne na <http://www.ue.itb.pl/mandaty-dla-cen-na-opracowanie-norm-zharmonizowanych/>
- [5] Decyzja Komisji z dnia 1 lipca 1999 w sprawie procedury atestacji zgodności rur, zbiorników i osprzętu niemających styczności z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi nr 1999/472/EC
- [6] Decyzja Komisji z dnia 13 maja 2002 w sprawie procedury atestacji zgodności wyrobów budowlanych mających styczność z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, w ślad za Art. 20(2) Dyrektywy Rady 89/106/EEC nr 2002/359/EC, OJ L127 z dn. 14.05.2002
- [7] Mandat M/136 rev. 1 skierowany do CEN/CENELEC na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych na wyroby budowlane kontaktujące się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, 2006, dostępne na <http://www.ue.itb.pl/mandaty-dla-cen-na-opracowanie-norm-zharmonizowanych/>
- [8] Mandat M/136 rev.2 skierowany do CEN/CENELEC na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych na wyroby budowlane kontaktujące się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi, 2010, dostępne na <http://www.ue.itb.pl/mandaty-dla-cen-na-opracowanie-norm-zharmonizowanych/>

- [9] Rozporządzenie w sprawie wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych (CPR), dostępne na <http://www.zb.itb.pl>
- [10] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747, z późn. zm.)
- [11] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. nr 61, z późn. zm.)
- [12] Ustawa o wyrobach budowlanych z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 92, poz. 881, z późn. zm.)
- [13] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. nr 249, poz. 2497, z późn. zm.)

ASSESSMENT OF CONSTRUCTION PRODUCTS IN CONTACT WITH WATER INTENDED FOR HUMAN CONSUMPTION – THE PROPOSED CHANGES IN THE LIGHT OF REVISED MANDATE M/136 REV.2

Summary

In particular countries of the European Union, the national systems for assessment of construction products in contact with water intended for human consumption are applied. These systems are different and it constitutes a barrier to trade. Since 1999, work on the introduction of uniform European system of assessment of construction products in contact with drinking water, so called European Acceptance Scheme – EAS, was conducted. The rules of system were specified in Mandate M/136. After many years of work, in 2010 European Commission has decided to resign from EAS and in second amendment to the Mandate M/136 rev.2 laid down new rules placing products on the market under the CE marking. This article presents the status of work on the European harmonized standards that will be the basis for the evaluation of products according to uniform principles, which will allow introducing products into the market within national systems under CE marking. The conditions of adapting national system of introduction into the market the construction products in contact with water, intended for human consumption to new rules, resulting from M/136 rev.2, were discussed.

Praca wpłynęła do Redakcji 29 XI 2011 r.